

Botaniko, pamokslininko Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos kapas Kretingos kapinėse ir stogastulpis Kretingoje. Danutės Mukienės nuotrauka

O naktį liūdnas, baugus.
 Bet jis su Babrungu čia,
 Žmonėms nurimus nakčia,
 Pasikalba paslapčia
 Apie senovės laikus,
 Gyvenusius čia ponus.
 Sunkius plungiškių vargus.
 Tas parkas saugo namus,
 Linksmo didikus
 Čiurlionis mūsų garsus.
 Dar stovi niūrūs labai
 Muzikantinės namai,
 Kuriuos gyveno jisai.
 Arti prie miesto ribų
 Yra masyvas kalnų,
 Rausvu šilu vainikų
 Apvainikuotas gražiai.
 Atrodo dailiai ir kukliai,
 Į miestą žvelgia kukliai, ramiai,
 Įstrigęs masėj kalnų
 Šalia kapų užmirštų.
 Čia ežeras Pakerų,
 Su Platelių ežerais
 Sujungtas urvais storais
 Po žemėmis išraustais.

Jau beužaugęs griovys,
 Kur kasė vyrų būrys.
 Kai pasirodė Platys.
 Valdovas Plungės kalnų
 Ir Platelių ežerų.
 Gaudžiu prabilo balsu.
 „Nekaskit, būkit geri,
 Jei Plungė jums kiek brangi.
 Nes galit būti tikri.
 Kai jūsų miestas gražus.
 Kai vandenį užplūs,
 Ir paskandins jo namus“.
 Nelauktas balsas rūstus
 Nubaidė vyrus visus.
 Jie dūmė tuoj į namus.
 Taip liko Plungė sveika,
 Nelaimės nepaliesta.
 Gajos gyvybės pilna.

DŽIUGO KALNAS

Kilometrų už keturių
 (Gardėn kas keliaus iš Telšių)
 Negi nenorės sustoti,

(Nukelta į 30 p.)

Medvėgalis (Šilalės rajonas). Danutės Mukienės nuotrauka

(Atkelta iš 29 p.)

Prisiminti padūmuoti
Čia apie to Džiugo kančias.
Jojo ašaras gi griaudžias.
Kuriomis mielosios verkė,
Kai ji amžiams užsimerkė
Dėl nelaimės Džiugo didžios.
Neišpasakytai skaudžios.
Upėm ašaros tekėjo,
Ežerais juos išsiliejo.
Ši apylinkė gi plati,
Ežerais gausi.
Audros kai juose šėlioja,
Girdis Džiugas kaip vaitoja.
Štai prie kelio gražus,
Pailguotinas, nuolaidus,
Žalumynais apsodintas,
Džiugo jis vardu vadintas.
Džiugas mat, iš skausmo širdies
Ėmęs ir pakratęs smilties
Pilną aulą savo bato
Sužadėtinei ant kapo.
Nuo jo daug matyti miškų.
Miestų, ežerų ir laukų.
O Telšiai čia pat, po kojom,
Skendi plotuos lapynojų.
Miestui „Mastis“ draugas brangus,
Mielas artimas paslaugus.
Jie, vienas antrą apkabinę,
Traukia giesmę sutartinę.
Džiugas gi globėjas Telšių
Ir apylinkių jų plačių.
Džiugina jisai laimingus
Čia Žemaičius išmintingus.
Žmonės čia piliečiai geri,
Darbštūs, kilnūs, ištikimi.

Dirba kiek tik jie įstengia,
Į rytojų šviesų žengia.

Vilnius, 1965-01-05

ŽYGIUOJU NEŠINAS NAŠTA

Ar kad rudens diena rūsti
Krūtinę slegia, spaudžia,
Ar aplinka kada niūri
Man širdį drasko, graužia.
Ar darbas kietas ir sunkus
Kai sprandą vis narina.
Ar kai draugužis pavydus
Pakenkti man mėgina!
Ar metai, jau ten palikti,
Žemyn man galvą lenkia.
Ar neišmanėliai pikti
Visokeriopai kenkia.
Žygiuoju nešinas našta
Ir darganų neboju.
Tėvynei brangiai ji skirta –
Jai pajėgas aukoju.
Tėvynės meilė prakilni
Energijos daug teikia.
Laikai naujovių vis pilni
Labai gaivingai veikai.
Didi laimėjimai šalies
Į naują veda orą,
Todėl reiks dirbti ši širdies
Kaip tėvynainiams dera.
Kilkim aukštyn su vieversiais,
Giesmes čirenkim rytmečiais,
Žmones išbudinkim visus,
Artimus savo ir draugus.
Kvieskim aliai vieno darban
Dirbti tėvynei – ne bet kam.
Saitais tvermės jungsim gretas,
Meile gilia tvirtinsim jas.
Aukštus turėdami tikslus,
Priešus pergriaudami piktus
Žingsniais didžiais žengsim pirmyn,
Tartum sparnais skrisim aukštyn.
Mūsų tėvynė vis klestės,
Laurų vainikuos ji skendės.
Mokslo laimėjimais gausi.
Technika aukšta ji garsi.
Darbo šaunaus vaikų dėka
Ji bet kokiam priešui kieta.
1965 metai

PLATELIŲ EŽERAS

Štai, Platelių ežeras didingas,
 Koks čia reginys didžiai žavingas!
 Kada kas nors jį aplankys,
 Rimtai nuoširdžiai tas pasakys,
 Jog niekur pasaulyj nėra tokios
 Gražios ir turtingos gi kalbos
 Jo nuostabų grožį aprašyti.
 Krantai įvairiausiai išraizgyti,
 Tarytum jie žirkklėmis karpyti.
 Daugybė didi iškyšulių,
 Mažų, vidutinių ir didelių.
 Patrauklūs ir gražūs jie visi.
 Vieni už kitus įvairesni.
 Vainikais žaliais pasidabinę,
 Jie ežerą glaudžia apkabinę.
 Kokią gi salų jo įvairenybė
 Ir jų neapsakoma grožybė.
 Nelyginant lėkštė gan slėсна,
 Tai Briedžio gi didelė sala.
 Lyg nugara dramblio iškišta –
 Tai veršio sala gana aukšta.
 Jos visos miškais gražiai papuoštos,
 Lyg skepetom gi žaliom apgobtos.
 Visą tų salų pati gražiausia,
 Žemaičių širdims pati brangiausia,
 Tatai padavimais nupinta,
 Tėvynė iš kur ilgai ginta,
 Nuo švedo ir nuo kryžiuočio šunies.
 Didinga, garsi sala Pilies.
 Tiktai, jei kalbėti ji mokėtų.
 Salomis gražiomis jis nubarstytas
 Ir iškyšuliais lyg nukaišytas.
 Jis vietomis tai siauras, tai platus,
 Visur neapsakomai gražus,
 Vaizdas ypatingai įvairus.
 Vanduo jo kaip krištolas skaidrus,
 Paviršius puikus, labai spalvingas.
 Ramus ir liūliuojantis, audringas.
 Iš kur tik į ežerą žiūrėsi,
 Kitokį vis vaizdą tu turėsi.
 Važiuosi keliu nuo Mikytų,
 Tiktai vos išlįsi iš miškų,
 Tave staigmena tokai ištiks,
 Jog įspūdis tau ilgai išliks.
 Dangus lyg būt žemėn nusileidęs –
 Jis žvelgia grožius didžius atskleidęs.
 Į Beržorą jau kada atvyksi,
 Nuo kalno pažvelgęs pamatysi.
 Ten Platelių ežero dangus
 Grožiu į jį patį panašius.

Medvėgalio apylinkės (Šilalės rajonas). Danutės Mukienės nuotrauka

Šit, Beržoro ežeras puikus.
 O ten – Laumalenkų patrauklus,
 Žiedelis su Ilgiu girioj tyli.
 Balsys gi toliau Plungę lydi.
 Jei kas bekeliaus prieš saulės laidą
 Pro Rūdaičių (Paežerės) kaimą,
 Tasai neužmirš oi niekados
 Aukštos kalvos Pakastuvos.
 Užkopęs ant jos, jis pamatys,
 Ką žodžiais tikrai nenusakys.
 Jam tuščia aukštų kalnų šveicarų
 Arba garsios Karijos italų.
 Štai priešais gi, medžiai apsivertę.
 Viršūnes į ežerą sumerkę.
 Gražiomis aureolėmis papuošti
 Lyg augalais dailiai apgaubti,
 Su meile, skoningai papuoštais.
 O debesys kalnus apkabinę.
 Su saule kartu pasiskandinę.
 Pats ežeras laumės juostomis klotas.
 Jis šypsos, lyg meiliai pabučiuotas.
 Išmargintas jis šimtais spalvų,
 Todėl čia taip magiškai gražu.
 Čionai, kas tik padūmos rimtai,
 Tasai pasakys tau atvirai.
 Jog jam neprilygs grožiu Druskonys,
 Kuriuo žavėjosi Čiurlionis.
 Tu Platelių ežere žavingas,
 Koks tavo gi veidas stebuklingas!
 Kas grožį didingą tavo jaus.
 Tasai įkvėpimą didi gaus.
 Degtinės svaigios tas nebetrąks,
 Tabako tas smarvės nebetrąks.
 Tasai dirbs ir kurs, mylės Tėvynę,
 Narsuoliai kurią nuo priešų gynė.

1965 metai

(Nukelta į 32 p.)

(Atkelta iš 31 p.)

PAMOKYMAI BEI PAGRAUDENIMAI, SKIRTI PAJŪRIO KRAŠTO BERNELIAMS

Oi tu berneli kretingiški,
Nepasiduok pagundoms,
Pridaręs klaidų nors ir biškį
Nebeišpirksi nė ašaromis.
Nemeluokit neapgaudinėk
Nei mergaičių, nei tėvelių,
O pašlamėkių nemylėk –
Nei moterų, nei mergelių.
Nepradėk rūkyti tabako
Ir smardinti sau krūtinės,
Juk gyvenimo faktai sako,
Kad tai liga nuolatinė.
Nepamėk nei degtinės gerti
Ir girtuoklio vardo gauti.
Tokie žmonės mažai ko verti,
Jie tik mėgsta veršiais bliauti.

II

Bernužėli, bernužėli jaunas,
Tu meilus dailus ir taurus,
Stiprink savo jėgas liaunas,
Pagundai būki atsparus.
Rinkis mergužę mergužėlę
Darbščią rimtą ir protingą,
Žemaičių dainos lelijėlę,
Švelnią dorą išmintingą.
Siūlyk savo ranką gražuolei,
Skaisčia jaunyste žydinčiai,
Kūrybingo darbo spartuolei,
Tave nuoširdžiai mylinčiai.
Žibėk skaisčia meile ir viltimi,
Šaunuoli tu mano brangus,
Mylėk tėvynę visa širdim,
Tad žemė bus tau dangus.
Vilnius, 1965-07-03

PYPKORIUS

Tu, pypkorėli nelaimingas,
Tu, smirdalę labai kenksmingas,
Į galvą kaip galėjo ateiti
Be smarvės tos neapseiti,

Vaizdas į jūrą nuo Palangos Birutės kalno. Danutės Mukienės nuotrauka

Įgauti tokį keistą norą
Gadinti nuolatos gi orą,
Krūtinę savo vis smardinti
Sveikatą artimiems gadinti?
Pypkoriau, tu tabakiau paikas,
Juk buvo tavo amžiui laikas,
Kai tos pypkutės nepapsėjai,
Tabako kvapo neturėjai.
Švarus mamutės pagimdytas,
Lopšy gražiai gi paguldytas,
Tu malonus buvai tėveliams,
Visoms sesutėms ir broleliams.
Vos pupų pėdą tik prašokęs,
Dar nieko gero neišmokęs,
Tėvų pradėjai neklausyti,
Išdaigas negražias daryti,
Tabako žiupsnį pasigavęs,
Kur pasislėpęs, užsitaręs,
Bjaurus gi dūmo užsitraukęs,
Vaipeis ir spjaudeis susiraukęs.
Ir taip dažniai plaučius marindamas,
Galvutę jauną vis svaigindamas,
Tu įpratai ne tik rūkyti,
Bet ir tėvelių neklausyti.
Taip tu pasidarei pypkorius,
Neklaužada gi ir rūkorius,
Juk yr liga tai nuolatinė,
Vergystė dūmo pilnutinė.
Mergaitei galvą gi apsukęs,
Šeimos taip lizdą susisukęs,
Vaikus pradėjai pats auginti,
Jiems orą tabaku smardinti.
Kada sūneliai paūgėjo,
Patys dūmą traukti pradėjo,
Juk negi tu jų bent kiek negaili?

*Parengta pagal Juozo Mickevičiaus rašinį,
saugomą Žemaičių muziejuje „Alka“ (ŽMA Nr. 290)*